

ОНА ТИЛИ DARSLARI ORQALI IJODKORLIKNI RIVOJLANTIRISH

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyoti ta'limi fakulteti 305-guruh talabasi **Topildinova Zahro**

ANNOTATSIYA

Ona tili ta'limi shaxsning ma'naviy va intellektual rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Ona tilida to'g'ri va ravon muloqot qila olish, shuningdek, ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytiradi. Bu jarayonning asosiy vositalaridan biri ona tili darslari orqali talabalarni ijodiy fikrlashga va nutqiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltirilgan metodika va yondashuvlarni qo'llashdir.

Kalit so'zlar: Ona tili, ijodkorlik, metodika, muloqot, ta'lim.

ANNOTATION

Mother tongue education has a great impact on the spiritual and intellectual development of a person. The ability to communicate correctly and fluently in the mother tongue, as well as the development of creative abilities, broadens the worldview of students. One of the main tools of this process is the use of methodologies and approaches aimed at developing students' creative thinking and speech abilities through mother tongue lessons.

Keywords: Mother tongue, creativity, methodology, communication, education.

KIRISH

Ona tili ta'limi shaxsning nutqiy va ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ijodkorlikni rivojlantirish esa ta'lim jarayonida eng asosiy vazifalardan biridir. Bu maqolada ona tili darslari orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini qanday rivojlantirish mumkinligi, o'quvchilarni ijodiy yondashuvga qanday rag'batlantirish lozimligi haqida fikr yuritiladi. Shu bilan birga, adabiyotlar

tahlili va metodologik yondashuvlar, shuningdek, amaliy tajribalarga asoslangan metodlar orqali o'quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Ona tili darslari orqali ijodkorlikni rivojlantirish masalasi ko'plab ilmiy tadqiqotlarda o'rganilgan. Masalan, M. Ibragimov (2015)¹ ona tili ta'limining ijodiy tafakkurga ta'sirini o'rgangan va uning samaradorligini tahlil qilgan. U o'quvchilarning ijodiy fikrlashlarini rivojlantirishda harakatli, interfaol metodlar va loyihalar asosida dars o'tkazish zarurligini ta'kidladi.

J.Qodirov (2017)² esa o'quvchilarning o'ziga xos ijodiy yondashuvlarini rivojlantirishda ona tili va adabiyot fanlarining o'rnini belgilab berdi. U shuni ta'kidlashicha, ona tili ta'limida o'quvchilarni nafaqat mantiqiy fikrlashga, balki ijodiy tasavvurga ham o'rgatish zarur.

Metodologiya:

Ijodkorlikni rivojlantirishda bir qator metodlar qo'llaniladi:

Loyiha metodikasi - o'quvchilarga o'z g'oyalarini amalga oshirishga imkon yaratadi va ijodiy yondashuvni talab qiladi.

Muloqot asosidagi metodlar - munozara va suhbatlar orqali o'quvchilarning fikrlarini erkin ifodalashiga imkon yaratadi.

Yaratilish metodikasi - o'quvchilarga o'z asarlarini yaratish, yangi g'oyalar ishlab chiqishga undaydi.

Innovatsion metodlar - zamonaviy texnologiyalar va onlayn platformalardan foydalanish orqali ijodiy faoliyatni kengaytiradi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

¹ Ibragimov, M. (2015). Ona tili ta'limining ijodiy tafakkurga ta'siri. Tashkent: Ma'naviyat.

² Qodirov, J. (2017). Ona tili va adabiyotda ijodiy yondashuvlar. Bukhara: O'qituvchi.

O'quvchilarning ona tili darslarida ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda qo'llanilgan metodlarning samaradorligini tahlil qilish uchun eksperiment o'tkazildi. Tadqiqotda 5 ta sinf guruhlarida ishtirok etdi, ularning ijodiy faoliyatlari va o'zaro muloqot ko'nikmalari o'rganildi.

Natijalar:

Loyiha metodikasi orqali o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlari sezilarli darajada oshdi. Ular birgalikda ishlashni, yangi g'oyalar ishlab chiqishni va ularga ko'proq kreativ yondashishni o'rgandilar.

Muloqot asosidagi metodlar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalashni va bahs-munozaralarda qatnashishni yaxshiladi.

Innovatsion metodlar yordamida, o'quvchilar yangi texnologiyalar yordamida ijodiy ishlarni yaratishda ilg'or tajribalar bilan tanishdilar.

Jadval 1.

Ona tili darslarida ijodkorlikni rivojlantirishga ta'sir qiluvchi metodlar

Metod	Samaradorlik darajasi	O'quvchilarda yuzaga kelgan o'zgarishlar
Loyiha metodikasi	Yuqori	G'oyalarni amalga oshirishda yuqori ijodkorlik
Muloqot asosidagi metodlar	O'rtacha	Fikrlarni erkin ifodalash va bahsda qatnashish qobiliyatini oshirish
Innovatsion metodlar	Yuqori	Texnologiyalardan foydalanish orqali ijodiy fikrlashni rivojlantirish

XULOSA

Ona tili darslari orqali ijodkorlikni rivojlantirish, o'quvchilarning shaxsiy va intellektual salohiyatini oshirishda muhim o'rin tutadi. O'quvchilarga ijodiy fikrlashni

rivojlantirish uchun mos metodlarni tanlash va amaliyotda qo'llash zarur. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, loyihalar, muloqot asosidagi metodlar va innovatsion yondashuvlar orqali ijodkorlikni oshirish mumkin. Shu sababli, ona tili o'qituvchilari o'z darslarida zamonaviy va ijodiy metodlarni keng qo'llashlari kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ibragimov, M. (2015). Ona tili ta'limining ijodiy tafakkurga ta'siri. Tashkent: Ma'naviyat.
2. Qodirov, J. (2017). Ona tili va adabiyotda ijodiy yondashuvlar. Bukhara: O'qituvchi.
3. Usmonova, D. (2018). O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodlari. Samarqand: Ilm.
4. Karimova, N. (2020). Ona tili darslarida ijodiy faoliyatni tashkil etish. Nukus: Sharq.
5. Rasulov, E. (2021). Innovatsion texnologiyalarni ona tili ta'limida qo'llash. Tashkent: O'qituvchi.
6. Mirzaeva, G. (2022). Ijodkorlikni rivojlantirish metodikasi. Fergana: Akademiya.